

TION.

XIV.



1. de Arbitris: A. G. Hammer, R. J. A. Gumpelzheimer.
2. de bone merito. A. P. Müller, R. J. C. Kufaeq.
3. de Quarta Trobellianica. C. G. Berger.
4. de Demonstratione, von der Bestimmung. F. Müller  
A. F. Philippi. R. J. Schumann.

22  
LXXII  
Q. D. B. V.  
DISSERTATIO JURIDICA  
DE

PACTIS,

QUAM  
PRÆSIDE  
VIRO

*Magnifico atque Excellentissimo,*

DN. NICOLAO CHRISTO-  
PHOROLYNCKERO,

Jcto & Antecessore Celeberrimo, Sereniss.  
Ducum Saxon. Consiliario Splendidissimo, Facul-  
tatis Juridicae Seniore, Curiae item Provincialis ac  
Scabinatûs Assessore gravissimo,

*Dn. Patrono Praeceptore ac Promotore suo, nullo non ob-  
servantiae & obsequii cultu eternum devenerando,*

*publica  
Eruditorum disquisitioni  
exponit*

JOHANNES HENRICUS Berger /  
Gerâ - Variscus.

IN AUDITORIO JCTORUM  
die XXVI. Julii. M DC LXXIX.

---

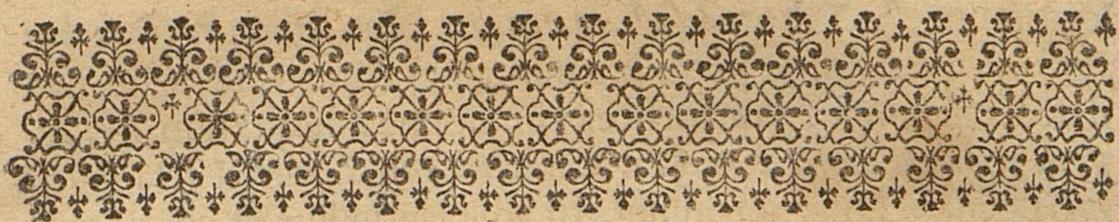
JENÆ

Typis JOHANNIS NISII.

1771  
LIBRARY OF THE  
UNIVERSITY OF  
SACSEN-ANHALT  
MAGDEBURG  
1771

APHOR. I.





### APHOR. I.

**P**actum & Pactio licet distingui possint, ut pactio sit in fieri, pactum in facto esse: l. 1. §. 1. b. Pactio denotet actum paciscendi, & consensionem seu actum consentiendi, pactum verò id, de quo consensum est. Tamen etiam pactum in usu juris est consensio: d. l. 1. §. 2. l. 3. pr. d. Pollicit. conf. l. 15. P. V. perinde ut obligatio, transactio, stipulatio usurpari solet. Nomine autem Pactorum nunquam *contractus* venire notavit Wisenbach, *part. 1. Pandect. Disp. IX. tb. 1.* \* Suntque omnia pacta, *nuda*; licet *Lege confirmata*, l. 30. ff. de pact. tit. C. d. dot. promiss. l. 12. C. d. usur. aut adjecta: l. 7. §. quin imò. ff. b. t. Cujac. XI. Obs. c. 17. & in Papin. p. 243. 245. Quòd enim vim actionis illa habeant, extrinsecus fortiuntur.

\*Idemq; est, sive pactum simpliciter, sive *pactum conventum* dicatur. Nam posterius fit *in dolo*, rei magis declarandæ causâ. l. 21. C. b. l. 7. C. d. Transact. Vinnius c. 1. d. Pact. §. 16. contrâ quàm Salmas. d. Usur. p. 512. Sed *Pollicitatio* toto genere à Pacto distinguitur: quippe quæ conventio non est; nec si privato fiat, ullius est effectus, quâ subsistit in pollicitationis finibus, non factâ sc. ab eo, cui serio quid offertur, ejus acceptance: Quamquam per *acceptationem heredis* ejus, cui facta est, pollicitationem non firmari, (vel potius in conventionem non transire,) nec acceptari posse *ab ipso, cui facta est*, post mortem pollicitantis, cum utrobique *in solo voluntatum* per mortem præcissa sit, *Engelius* autemet. p. 2. *Jur. Can. Lib. 3. T. 1. n. 5. seq.* Et sic ergò ex pollicitatione acceptatâ *pactum* exoritur. Interim *donationem* etiam nondum acceptatam à donatario non esse revocabilem *Andreolus* adstruit. *Controv. Forens. c. 202. per tot.*

### APHOR. II.

*Legitimis pactis* non rectè annumerant *Pactum Commissarium*, cum id actionem ad hoc, quod eo comprehensum est, non pariat. v. l. 5. C. d. recept. arb. Nec deinde *suffragium*, pactum legi-

A

legi-

legitimum est. Tabor. *d. suffrag. c. 31. 32.* Non etiam Pactum *hypotheca*, quoniam ex pacto illo non aliter datur realis actio, nec dari aliter potest, quam ut ex conditione sine qua non. *l. 1. pr. ff. d. pign. act. junct. l. 17. §. 2. d. Pactis.* Adjecta verò Pacta *stricti juris* contractibus, non insunt, etsi adjiciantur illis in continentis: *l. 7. §. 5. d. t. l. 13. C. eod.* neque diversum *Lege Lecta. 40. ff. d. reb. cred.* \* inducet Meryllius, Gœddeus, (*c. 8. d. Contrab. & Comm. stip. concl. 2.*) & alii.

\* Nam ibi pactum pro stipulante non est, sed obligationem *minuit*. Et quando in vers. *Et sicut ille.* reprobatur illorum sententia, qui pactum ad excipiendum tantum valere putabant, non dicitur, illud etiam ad agendum valere; Sed ad *liberandum ipso jure*. Atque istud quidem non indistinctè, quasi pacta quidem obligatoria non insunt negotiis *stricti juris* ipso jure, sint autem liberatoria: prout velle videtur Bocerius *cl. 2. Diss. 2. th. 44.* Sed quòd Legis illius specialis casus specialem dispositionem exposceret.

#### APHOR. III.

An autem plura *vestimenta*, quàm quæ pactis Legitimis & Adjectis adveniunt, reperiuntur? Non utique. Nec enim solum *contractus* malè ad pacta vestita referuntur. vid. Brunnem. *ad l. 6. §. 1. ff. d. pact.* Sed etiam *juramentò* ne quidem pacta vestimentum Civili jure accipiunt. Non etiam pacta *judicialia* per se actionem pariunt: \* nec annuæ v. c. *prestationes*, si quæ pactum nudum subsecutæ sunt, id ipsum validum reddere possunt. *l. si certis annis. C. h. t.* Andr. ab Exen. *Tr. d. pact. Part. 1. n. 295.* Quid verò de *geminazione* censendum est? Neque hæc ad actionem pactum sustollit. Nam *constitutum* quidem plus quàm pactum geminatum est: Siquidem in eo quòd quid debeat, repetitur, & posterior promissio super *causa prioris promissionis*, (non solum super re priori, quæ promissa fuerat,) fundatur.

\* neque enim ullibi iudicium inter vestimenta refertur. vid. *l. 28. C. d. Transact.* Quòd vero in iudicio quasi contrahatur, ad Litis contestationem pertinet. *Confessionis* solum effectum pactum ejusmodi habet. *l. 40. ff. h. (Diss. Wettenb. n. 4. h. Brunnem. ad d. l. 6. n. 3. cod.)*

#### APHOR. IV.

Distinguitur Pactum à Formâ externa in *expressum* & *tacitum*: quale in *redditione Chirographi*, quò exceptio pacti de non

non petendo inducitur; licet Notarius in Protocollo contractum habeat. Sed *pignore* licet *reddito*, debitum tamen adhuc peti potest. *l. 3. ff. b.* Siquidem non ita jus debiti in pignore, ut in cautione consistit, cujus redditionis nullus alius finis, nulla alia utilitas esse potest. Quin nec ipsum *pignus* per redditionem tollitur: *arg. l. 6. ff. d. precar. Diff. Carpz. IV. Resp. 32. n. 7. & Bachov. vol. 1. Tr. 6. tb. 3. & 2. 1. 9. b.* si actum illud non esse comprobatur. *l. 9. C. d. remiss. pign.* Neque enim prout traditione *pignus* constituitur, ita & retraditione protinus tolli existimandum est.

#### APHOR. V.

Quod si *redditum* sit Chirographum, in quo plures debitores principales sunt, eorum *uni*, ceteri non modo non sunt liberati, nisi ex urgente conjectura aliud appareat, velut si correi & focii fuerint. ( Vinnius *Lib. 1. qq. 6.* ) verum etiam si Menochio *Lib. 3. praesumpt. c. 140. n. 6. 7.* accedendum est, probationem inducit *mandatarum* adversus ceteros *actionum*: ( non tamen contra *fidejussores*; nisi *fidejusserint* in rem suam: licet hisce pactum de non petendo expressum merito profuerit. ) At vero non una suppetit ratio, qua mandatum hoc convelli queat; etiam si Antonium Fabrum *Lib. 2. Cod. Tit. 8. def. 13.* ea traditione seductum experiamur, atque noviter dicit Vinnium *c. 16. n. 8. d. Pactis.* Multo que minus *donata* adversus ceteros actiones putabuntur: quod nec ipse agnovit *d. l. Menochius. E pluribus* vero ejusdem debiti *chirographis unum* redditum non statim liberat; Sed tunc solum, quando traditio illa alium finem habere non potuit. Treutl. *1. Disp. 6. tb. 3. b.* Vinnius *Lib. 1. qq. 7.* Greven. *Exerc. 3. ad ff. n. 2.* Proinde actori nonnunquam, ut superstitem obligationem asserat, juramentum deferendum est.

#### APHOR. VI.

*Chirographum cancellatum* debitorem praesumptive liberat, etiam apud *tertium* inventum, si a *creditore* depositum sit: Imo si & a *debitore*. Quid si *ab utroque*? Tum vero probanti creditur, & vel depositarius in testimonium vocandus, idque suppletorio jurejurando adjuvandum est. Difficilius etiam solutio

præsumitur, licet apud ipsum *debitorem* reperiatur, quando is domestica persona, aut aliunde suspecta fuerit. Menoch. 3. *pres.* 140. n. 21. & *Pres.* 141. Quando autem *fidejussor* actione mandati soluta pecuniâ contra principalem agit, tunc quidem sufficit, si *fidejussor* chirographum habeat, etsi nec cancellatum sit nec à creditore redditum esse probetur. Ant. Fab. *Lib. 8. C. S. Tit. 24. def. 21.* Mev. 2. *Decis.* 307.

#### APHOR. VII.

Ab *interna formâ* vel *in rem* vel *in personam* pactum concipitur. Nullum est mixtum, ut post Hotomannum 1. *Amic. Resp.* c. 29. Coll. Argentor. tradit: *Tb. 22. b. t.* quia non potest partim soli prodesse debitori, partim non soli, sed & successoribus: Ita pactum quod & hæredi debitoris prodest, reale est; respectu autem creditoris, eò quòd is solus, non ejus hæres, à petendo excluditur, personale. Sic & personale dicitur reale, quando ab eòdem nec creditor nec heres ejus petere possunt. *l. 57. §. 1. ff. eod.* Debet autem *personale* \* à *debitore* appellationem sortiri. Illudque non prodest unquam hæredibus, nisi quòd pactum *venditoris* personale ideò prodest singulari successori, v. c. emptori, *l. 17. §. 5. d. 1.* quia plerumque eadem esse causa debet circa petendum & defendendum, quæ auctoris fuit, *l. 165. §. 3. ff. d. R. jur. & l. 177. eod. l. 28. C. d. evict.* nec auctori *fides pacti* per occasionem emptoris aut donatarii neganda est: quin & res cum *causa* transit, nec tam pactum personam cum præscissione sequi videtur. Nempe successori *universali* prodest pactum reale proprio jure & principaliter, quia locum defuncti subit. Sed singulari non per se, verum *per accidens*, propter interesse ejus qui pactus est, cui aliàs quoad effectum pactum foret inutile. \*\* Sed addit cum Cujacio Gothofredus: *vivo auctore.* Quapropter nolim asserere, videri tacitè actum esse, ut is qui pactus est, de re quoad vivit, *disponere* possit, quòdque pactum personale quâ reali opponitur, *solum in hæredes transmissionem* excludat: Nam velut insuper reale pactum à paciscente *cedi* potest: Ita non modò transmissionem sed cessionem quoque in alium, quâ nempe cessionarius post fata cedentis gaudere possit, vi pacti personalis exclusam esse oportebit. Utique si *personalissimum* esse pactum

Etum partes voluerint, ne quidem vivo pacifcente personam e-  
jus egredietur. *arg. l. 7. ff. d. except.*

\*quale nunquam præsumitur, sed *in dubio* quodlibet pactum *pro rean-*  
li habendum est. *D. Mevius V. Dec. 349.*

\*\* Non ab simili ratione pactum reale *debitoris fidejussori* prodest. *l.*  
*21. §. f. h. l. ult. ff. eod.* Sed & *Personali* pacto debitoris ne à se solo  
peteretur, *fidejussor* hodiè frui potest: *D. Brunnemannus ad l.*  
*21. seq. n. 7. seqq. ff. h. t.* nec non *possessor tertius hypothecariâ*  
conventus pactû debitoris de non petendo, licet *personale*, potest  
objicere. juxta *Sandium Lib. 3. Dec. Tit. 12. def. 21.* Quid verò si  
cum *fidejussore* creditor remissorium pactum ineat? siquidem *in*  
*rem* fuerit, non minùs *reo principali* exceptionem parit, *l. 25. §. 2.*  
*l. 26. ff. eod.* adeò ut nec *fidejussor* reo illam postmodùm subver-  
tere possit: *Mevius VIII. Dec. 251.* cum quidem aliàs pactum *in*  
*favorem tertii* factum re integrâ immutari queat, *Moller, IV. se-*  
*mestr. 9.*

### APHOR. VIII.

*Pactum* partis debiti *remissorium à majori creditorum* ( non  
conditionalium, *arg. l. 13. §. 5. d. pignorib.*) *parte*, ( quæ, conjun-  
ctim spectatis creditoribus tam præsentib9 quàm absentibus, pro  
modo debiti, *usuris* etiam computatis, *l. 9. §. ult. ff. h. estimatur*,  
ut eam unus quoq; constituat, *arg. l. f. C. qui bon. ced. poss.*) factum  
\* debitori, in favorem creditorum omnium, & ut dicunt, *ratio-*  
*nabiliter*, minori parti præjudicat. *l. 7. §. ult. cum ll. seqq. b. Frey-*  
*er. c. 9. d. solut. n. 21.* \*\* Quæ tamen si eò invita à iudice adiga-  
tur, à *fidejussore* nihilomin9 exigere potest solidum: *l. 58. §. 1. ff.*  
*Mand. Trentacinqu. Lib. 3. Tit. d. solut. res. 3. n. 9.* id quod con-  
sentientibus iis non liceret, ut bene *per d. l. Wilh. Antonii Tit.*  
*IX. de rescript. Morat. Concl. 66. n. 190. seq.* Et ista quidem ad-  
probantur, si creditores *Chirographarii*, aut solum *personaliter*  
*Privilegiati* \*\*\* fuerint. Secus in *hypothecariis*, \*\*\*\* quippe  
in quibus res, ubicunque degunt, attenduntur, & non persona  
debitoris: (Nisi, quod *Benev. Straccha Part. VI. d. Decoctorib. n.*  
*13.* notat, anteriorem hypothecam habentes, eam bonâ fide,  
dum posterioribus hypothecas suas auferre potuissent, in que  
omnium utilitatem, remitterent.) Et hinc omninò aliter se habet  
in *Rescr. Moratoris*: Nam illa hypothecariis quoque præjudi-  
cium pariunt. Quid autem si majorem partem constituentes

*chirographarii dilationem indulgeant; siccinè præjudicabunt hypothecariis? Negat Colerus P. 1. d. Pr. Exec. c. 4. n. 18. Berlichius 2. Dec. 239. n. 4. & Brunnemannus ad l. 8. § 10. b. n. 19. Et quanquam Carpz. 11. Const. 22. def. 29. cum quàm plurimis aliis contrarium sentiat, tamen Lex Illi. C. qui bon. ced. poss. \*\*\*\* quâ unicè nituntur, illis adversa potiùs quàm proficua est. Quòd si *dolò* inducti creditores partem debitori remiserint, eam conditione ob turpem causam salvam habebunt: Secus *residuum* ne tunc quidem petere possunt, cum *ad pinguiorem fortunam* postmodùm debitor redierit: arg. l. 41. l. 7. § 17. § fin. l. 10. d. pact. Carpz. d. Const. def. 27. quamvis antea *decoctor* fuerit. vid. Moller. IV. Semestr. c. 6. n. 7. Illud benignum est, quod Mevius Lib. 3. ad Jus Lübec. Tit. 1. art. 13. add. ad n. 13. ingerit, si *relictum* humanitatis causâ debitori à creditoribus alimenta non excedat, illud ne quidem in iis locis ubi pactum majoris partis usu non obtinet, creditoribus cæteris adjudicandum esse.*

\* Omnibus licèt non convenientibus, prout nec planè ut *convenient*, ubique locorum necessarium est. Berlich. 2. Dec. 236. n. 5. seq. A. Fab. 1. LX. 21. ut tamen *omnes*, saltim per concreditores, citati sint. Mevius c. 3. Discuss. Le&am. inop. Deb. n. 109. seqq. Henr. von Anten d. Priorit. cred. cl. 5. concl. 71. lit. b.

\*\* Est autem & hæc *minor pars*, quæ *summâ* quidem creditarum pecuniarum remissuris æqualis, sed *numero personarum* minor est. l. 8. ff. b. j. l. f. C. qui bon. ced. p. Sic etiam quando *quatuor* in dimidiæ partis remissionem, *tres* in tertiæ, *tres reliqui* in quartæ remissionem consentiant, *majoritas suffragiorum*, non *suffragantium* spectanda est: & *quatuor* primi prævalent, si modò difficultas debiti consequendi non etiam per sententiam triù sequentium removeri possit: Quibus connumerabuntur tum & *quatuor* illi: qui multò magis tertiã remissionem voluerint. Si verò *quinq;* remittant, *quatuor* repugnent, *unus* hæsitet: *quatuor* prævaleat. Imò ex *novem* si *quatuor* repugnent, *quatuor* remittant, *unus* dubitet, remissionem non minùs procedere putem. arg. l. 8. in f. b. Diss. Lauterb. d. Pact. remiss. Maj. part. cred. th. 22.

\*\*\* Ita de privilegiariis l. 10. pr. ff. h. Non O. l. 58. § 1. Mandat. ubi *Paulus J.C.* pignus & privilegium comparare videtur. Utrique enim comparantur solum hætenùs, quòd nec *privilegium* per majorem partem creditorum adimi possit privilegiario. Interim tamen eò uti is non potest, nisi in illâ ratâ, quæ majori parti creditorum placuit: cum quidem hypothecario salva mane-

at

at hypotheca quoad totum creditum. Ut infeliciter pugnam  
Textuum expediat Cujac. ad d. l. 10. quando respondendum cen-  
set, quod Rescripti Marciani ratio Paulum latuerit.

\*\*\* l. 10. pr. b. Diff. D. Lauterb. d. Diff. th. 45. si hypothecarii om-  
nes sint, & æquali jure nitantur. Enimv. eum non juvat pra-  
jud. ap. Berlich. 2. Dec. 238. cujus potior ratio decidendi ad casum  
specialem n. 8. rejectis cæteris minus accuratis, in individuitate  
n. 17. seqq. collocanda est. Vid. eund. Berlich. n. 6. ubi quod ha-  
betur præjudicium pro nostrâ sententiâ, captari non debebat:  
Item Carpz. p. 2. Const. 22. def. 28. & Vinc. d. Franchis. 1. Dec. 82.  
n. 7.

\*\*\*\* Etenim hæc illius est sententia, ut si non in electione bene-  
fidorum dissentiant, utrum illorum debitori tribuere velint, sed  
hypothecarii nullum ei indulgere, & nec cessionem ipsi largiri, nec  
dilationem concedere cupiant, tunc quidem illis chirographarii  
præjudicare non possint; Secus si alterutrum ipsi concessuri  
sint, ut tunc in electione *vinci queant à chirographariis*, quan-  
do hi majorem partem creditorum conficiunt.

#### APHOR. IX.

Novatio cum uno ex correis debendi facta cæteros quoque  
liberat, uti si cum *correio credendi* ineatur, reliquis nocet; licet  
socii non sint: cum obligationem ipsò jure tollat. Neque im-  
placabilis à *Venulejo in l. 31. §. 1. ff. d. Novat.* cum *Wiesenba-*  
*chio P. 1. Disp. ad Pand. XI. th. 39.* largienda est *Pauli in l. 27. pr.*  
*ff. de pactis.* dissensio: Siquidem *Paulo* docere propositum non  
fuerat, quòd novare nequeat unus ex correis, aut *argentariis*;  
(in quibus ut *singulare* agnosceret *Autumnus in Censur. Gall. ad*  
*d. l. 27. b. t.* nulla eum coëgit necessitas: ) Sed tantum quòd ex  
eo, quòd debitum alicui exigere liceat, non sequatur, posse e-  
um quoque in socii præjudicium pacisci. Itaque nec correos  
credendi pacisci posse, aut *Jctus*, queis tamen solvi queat.\* Nam  
*pacti* quidem diversa est ratio, cum & alii pacisci, nisi & nostrâ in-  
terfit, non liceat: pactumque per exceptionem tollat obligatio-  
nem, ubi novatio & solutio eam ipsò jure perimit. Quòd au-  
tem *Julianus l. 34. §. f. d. solut.* habet: *Correum debendi*, qui  
exceptione perpetuâ pacti de non petendo tutus fuerat, si solvat,  
non liberari: (quasi differentia non esse videatur, an ipsò jure, ut  
per solutionem, tollatur obligatio, an per exceptionem, cum &  
priori modò *correus d. l. 34.* non liberetur.) Id verò planum est.

Nimi-

Nimirum, nihil debebat, cum & si quid solvisset, condicere poterit, tanquam indebitum: Ut correus alter merito adhuc obstrictus esse debeat. *Pactum* itaque *correo debendi factum*, cæteris *si fuerint socii*, h. e. qui partem obligationis susceperint, proderit. *arg. l. 21. §. f. & l. 25. h.* ne si quid ab his exigeretur, paciscenti imputent aliquando in iudicio societatis. Non autem iis *nocebit* pactum, *arg. l. 39. d. Neg. gest.* quamvis *factum* noceat, *l. pen. d. duob. reis.* (veluti si *jusjurandum* creditori correus debendi detulerit. *l. 28. pr. d. jurej. j. l. 35. §. 1. eod.*) Sed nec mora officit, *d. l. 32. §. pen. d. Usur. l. 173. §. 2. d. Reg. Jur.*

\*\* Denique *correo credendi* pactum haud unquam nocet. *v. l. 62. ff. ad. L. Falcid.* Estque ratio singularis, quæ in *compromisso & dolo*, (*l. 34. ff. d. recept. qui arb. rec. & l. 5. ff. si quis caut.*) ut inter correos socios & non socios distinguamus, efficit.

\* adeò ut ne quidem ad communicandum tenerentur, nisi *socii* fuerint, aut ex re causæ communi vel onerosâ creditum constitutum sit: quòd enim *hodiè* omnes correi pro sociis habeantur, & ad communicationem officio iudicis adstringi possint, à foro alienum, nec *Carpzovii traditis 2. Const. 17. def. 14.* consonum est.

\*\* quæ nec officit *reo principali*, quando vel maximè pacto *fidejussoris* cum creditore inito frui cupit. *Mevius VIII. Decis. 252.*

#### APHOR. X.

*Prodigum ex delicto* obligat *Farinacius Op. Crim. quest. 94. n. 46.* & *Carpzovius p. 3. Pr. cr. qu. 118. n. 27.* Quod tum maximè procedit, si magis delictum in *committendo* quàm in *omittendo* consistat: Atque sic tamen difficulter ad multam *bonorum* devenitur. *Pactò* non obstringitur, & ne quidem *Fr. de Caldas, ad l. 3. C. d. in int. restit. verb. cum non absimilis, n. 24.* & *Azorius Part. 3. inst. Moral. Lib. 6. c. 14. fol. 523. juramentò* Contractum eum firmare posse, volunt. Sanè iudiciò caret, & quemadmodum contra interdictum Magistratùs jurat, ita qui eum taliter obligat, in dolo est. *Puberis* alia est conditio, cui prodigus non nisi in eo æquiparatur, quòd neuter alienare possit. Interim cum *Damhouderio d. Patrocin. Pupill. cap. 8. n. 38.* coërcendam jurantis temeritatem statuimus, licèt is in conscientia non teneatur. Neque enim vel *fidejussorem* admittit *Heringius, cap. V. de fidejuss. n. 353.* eò quòd *principalis* non obstringatur naturaliter, nisi quòd

quod tunc rectè pro eo fidejussor interveniat, si quando vel ex quasi contractu aut quasi delicto, sicquè *ex re* oriretur obligatio.

APHOR. XI.

*Alteri* nos pacisci posse, nec ipsum jus nec analogia ejus admittit: cujus si cesset ratio, omninò possumus. Hinc tot passim *exceptiones*, quas frustra *moribus* imputant. Satis lata est exceptio, *si paciscentis interfit*. Nec aliena est à constituto jure doctrina H. Pistoris, quando *in Obs. 3. n. 4.* tradit, quod quis alterius nomine pacisci sibi queat. Utique nec *mater filiae* pacisci potest; *arg. l. 56. §. 2. d. V. O. Carpzov. 2. Const. 33. def. 26.* nisi in causâ *dotis. l. 4. C. d. pact. convent.* Et ne quidem ex postfacto per *ratihabitionem* negotium convalescere potest, nisi aut fuerit jam tertii, aut per *ratihabitionem* negotium illius fieri possit. *l. 6. §. 9. d. Neg. gest. junct. l. 13. §. 25. d. act. empt.*

APHOR. XII.

*Rem meam* cum alienarem, adjeci *pactum*, ne in posterum eandem *distrabere* liceat. Valet pactum, \*ad hoc ut *actio personalis* detur, si contra fiat. *l. 3. C. d. condit. ob caus. l. ult. C. d. reb. al. non alien. l. 135. §. 3. d. V. O. Neguz. 2. part. Princ. n. 5. d. Pign. Costal. ad l. 6. ff. d. distract. pign. Klock. 2. Const. 42. n. 311.* (prout eò valeret pactum, si circa *rem alienam*, cum *meâ interesset*, ita paciscerer. *Sand. p. 4. d. prohib. rer. alien. c. 2.*) Sed tamen *alienatio* contra pactum suscepta, *non est nulla*, nec mihi ad revocandam rem *Vindicatio* competit. \*\* Quid verò si expressè *hypothecam* pactioni *adjecerim*? Ita *realis* dabitur actio, si contra pactum res *distracta* fuerit: in tantum, ut si *prædium* hâc lege *vendiderim*, ut donec pretium solveretur, res vendita mihi pignori sit, ego sim futurus *potior eò, qui ante pactionem meam sibi* emtoris mei, aut *cujuslibet* successoris ejus, *bona omnia præsentia & futura* pignori obligaverat. *l. 1. §. ult. & l. seq. ff. de reb. eor. junct. l. 13. ff. d. Minor. Cujac. Tr. 8. ad African. in l. 9. ff. qui pot. in pign.* Et facile igitur apparet, quâ ratione *Marcianus in l. 7. §. 2. ff. d. distr. pignor.* si debitor rem, in quâ creditori *hypothecam* constituerat, contra pactum de non alienando *distraxisset*, *venditionem nullam* esse doceat: Quodque ex hinc non minus si

B

pactio

pacto de non distrahendo rem, quæ in alium transfertur, *hypotheca* adjiciatur, distractionē contra pactum susceptam *jure nullam* esse, Doctores velint, *vid. D. Brunnemann. Cent. 1. Decis. 70.*

\* Quod meâ *interfit*, legem quam *rei mea dixi*, servari, *l. ult. C. d. pact. int. emt. & vend.* Interest autem venditoris etiam *in l. 11. ff. d. religios.* non quidem ex simplici pacto. Quid enim meâ interest, non inferri eos in monumentum, quos eò inferri jus est: Unde nec pactum simplex adjectum valet. Verùm si *stipulatio* adjecta sit, *pœnalis* scilicet, cujusmodi ibi intelligitur: nam ita saltem ob pœnam mea interesse potest. *§. l. 38. §. 2. d. V. O. l. 7. d. serv. export. j. l. 48. d. pact.* Multoquæ minùs pactum simplex circa rem *quæ planè mea non est*, quid efficere potest. *l. 61. ff. eod.* Interea si ex serie contractus appareat interesse venditoris, ne res vendita unò alteròve modò alienetur, (quale quid ex formula *d. l. 11. d. religios.* non apparet:) Ita verò pactum venditioni adjectum, eidem, ut aliàs, inerit. *l. f. C. d. pact. int. emt. & vend.* Neque verò dicendum est, quia *Justinianus* in *h. l. fin. de eâ re* inter Veteres dubitatum esse ait, quasi ad textum *l. 61. aut l. 11.* respexerit, cum neuter textus casum contineat, in quo paciscentis, ratione prohibitionis in se spectatæ, quid interfit, indeque Textus illi hodiernum sibi ratione suâ consent: Cum tamen *Imp. in d. l. ult.* se in eo fundet, quod paciscentis interest, ceu conceptiones pactorum inibi adductorum produunt.

\*\* Nec enim pactum illud *ius in re* producit. Aliter ac *Charondas* cum *citt. ap. Sandium d. l. junct. Ant. Fabr. ampliff. tract. Dec. LXXXVII. Error. Pragm.* Videlicet *modus rei traditæ* adjectus quemlibet successore, *etiam singularem*, sequitur. *l. 13. ff. commun. pradior. j. l. 48. ff. d. pact. & l. 67. ff. d. contrah. emt.* Sed inde nil pro Dissidentibus inferas. Utiqûe *injectionem manûs* in rem venditam, & multò ergò magis *indicationem*, sibi quem reservare posse, indubium est. *§. l. 56. ff. eod.*

### APHOR. XIII.

Pacto Res & Facta promittuntur. *Factû* promissum præcisè cogi non potest, sed debitor præstando interesse liberatur. *l. 13. in f. de re jud. l. 72. ff. d. V. Obl. l. 84. eod. Gomez. 2. var. c. 10. n. 22. & al. ap. Mey. III. ad Jus Lüb. Tit. VIII. art 6.* non attentò, quòd *Christineus* Curiam Mechliniensem *vol. 1. Dec. 323. n. 8.* contrarium servare testetur: multique alii tunc solum factum præcisè præstandum non esse velint Civili Jure, quando factum præstari non potest: *ut Coraf. II. Miscell. c. 3. Vasqu. c. 25. n. 33. seqq. & Corfel.*

sel. ad Inst. d. V. O. §. f. Qu. 2. aut quando ob moram factum nunc  
quidem præstari non refert, ut Busius Lib. V. subtil. c. 12.

APHOR. XIV.

*Hæreditas* cur pactis dari non potuerit, inde procedit,  
quòd *publici Juris* esset succedendi ratio. Quam enim de  
captatione mortis alienæ ex l. 2. §. 2. ff. d. *Vulg. & Pupill. Subst.*  
*junct. l. 83. §. 5. d. V. Obl. cum sim.* rationem adferunt,  
omnes prohibitionum species non exhaurit; nec potest adeò,  
qui de non succedendo ei, cum quo convenit, paciscitur, de morte  
ejus, aut etiam de viventis successione, (dum facultatem succe-  
dendi sibi præripit,) esse sollicitus. \* Hinc *etiamnum* pacta succes-  
soria \*\* super hæreditate nulla valent, quæcunq; etiam fuerint,  
nisi *publicâ auctoritate Legum* aut *statutò* permessa, ut sunt *pacta*  
*acquisitiva* inter conjuges, seu *mixta dotalia*, item *unionis proli-*  
*um*: & quæ *peculiari* confirmatione indigent, *pacta familiarum*,  
\*\*\* quæ statuendi jure (vel potius immedietate,) carent; nisi  
quòd hæc etiam observantiâ roborari possint. Nam *Confrater-*  
*nitates* quidem quoad partem sui maximam non tam ex pactis  
& arbitrio Confratrum, quàm ex *Superioris* voluntate constitu-  
untur. *Pacta* quoque *conservativa* hæreditatum paciscentium  
& ipsa hodiè nulla sunt, nec facultatem testandi impediunt. l. 15.  
*C. d. Pact.* \*\*\*\* *Mæstert. Lib. 1. d. Jus. Rom. LL. Dub. XLI.* Hartm.  
*Pistor. Lib. IV. Q. 4. & Hahn. d. Jur. rer. Concl. 70. n. 2.* Neque  
etiam in *Pactis dispositivis* aut *renunciativis* quid mutatum est;  
siquidem nec *renunciativa*, nisi *juramentò* firmata, \*\*\*\*\* &  
sic tantùm *Jur. Canon.* subsistunt.

\* Et rejicit ergò rationem hanc Hartm. *Pistoris Lib. IV. qq. 1. seqq.*  
sanè si *per accidens* in negotium quoddam votum ejusm. cadere  
possit, aut si super *re* non prorsus *ad alium pertinente*, seu quæ  
certò nobis *obventura* est, (maximè si non super ipsâ heredi-  
tate, sed *consecutiò* ejus, & l. 7. §. *pen. h.*) ineatur, nullam ei labem  
injicit. Unde & *fideicommissarii* pactù super rebus *fideicommiss-*  
*sariis, proprietarii* super usufructu, *Domini Directi* super feudo  
sibi *obventuro*, validum est: nec idcirco *Modestinus* *Pistoris*  
*Conf. 8. n. 8.* quicquam causæ habuit, cur *expectatiò* sibi ob-  
latam recusaret, quòd nempe *hominem se miserum esse &*  
*peccatorem sciret, qui difficulter ab affectatione mortis & sal-*

li se potuisset continere. Quamquã ubi votũ illud *directò* inten-  
di videamus, non immeritò leges negotium ejusmodi avertentur.  
Neque enim suspicio illa positivi juris est, quæ temerè negligi &  
pro lubitu posteriore Lege tolli possit. Et longè aliter habet, si  
*tertius*, de cujus hæreditate agitur, in pactum consentiat. *Milites*  
utique super hæreditate liberè pacisci possunt, *l. 11. 19. C. d. pact.*  
quippe quòd his non tantum periculum mortis perpetuò immine-  
at, ut in illis facilius potuerit cessare mortis captandæ suspicio,  
verum etiam voluntates ipsorum quòcunq; modò valere debere  
placuerit. Imò nec illa Militum pacta in vim pacti valent, sed  
in vim *ultima voluntatis*, etiamsi reciproca non sint, atque hinc  
sunt *revocabilia*. Carpz. 2. *Const. XXXV. def. 20.*

\*\* Quæ enim pacta ita concipiuntur, ut in illis nulla mentio *successionis*  
*in bona* fiat, sed ut bona ex vi pacti & per modum *conventionis*,  
licet post mortem, promittantur, illa etiam *Civ. Jure* subsistunt.  
*l. 1. C. ut act. ab har. & contr. har. Fachin. V. Contr. 85. Thoming.*  
*Dec. 57. D. Richter. Dec. 26. n. 16. seqq.* Et quidem *in dubio*  
pacta super bonis post mortem ad aliquem deferendis per viam  
*contractus* sustinentur.

\*\*\* *cumprimis Nobilium*. Quòd enim vel hi vel etiam *illustres* &  
maximè Principes ac Comites Imperii, *jure militari* pacisci su-  
per hæreditatib. possint; & imò *Vasalli* quilibet, (quasi nim. hi  
omnes *Milites* sint,) est frequens quidem, & quæ in ipsas formu-  
las Pactorum passim irrepsit, sed adversa Juris rationi, sententia,  
cum ista *veros* & qui in expeditione sunt *milites* requirat. *Vid.*  
*Cacheran. Dec. 100. n. 46.*

\*\*\*\* quem *Textum* idè non admittere pactum docet, Carpzovius  
*II. Const. 35. def. 22.* quoniam *inequalitatem* inducat inter libe-  
ros, dum filia dotem præcipuam constituit; quasi *aliàs* Pacta  
super *conferendâ hæreditate* inter eos, ad quos illa citrà pactum  
pertineret, *de Jure Civ. & moderno* valeant. Sed vide *dd. Aa. &*  
*Hartm. Pistor p. IV. Q. 4.*

\*\*\*\*\* quod tamen ne quidem à *filia in comm. J. Sax.* requiritur.  
*D. Richter. Dec. 69 n. 7. seqq.* sed solum eam vel *judicialiter* vel  
*testatò* renunciâsse sufficit: quale quid etiam *Elect. jure* quoad *filii-*  
*um* obtinere Carpzovius tradit, *d. Const. 35 def. 8.* Utiq; pactum  
filia, quæ hæreditati paternæ mediante *juramentò* renunciavit,  
ne quidem ob *enormissimam lesionem* rescinditur. *Berlich. II.*  
*Concl. 43 n. 23. Cothmann. II. Resp. 57. n. 190. seqq.*

#### APHOR. XV.

*Pactum posterius tollit prius ipsò jure, & quamlibet obligati-*  
*onem naturalem; Quòd si verò pactum prius liberatorium obli-*  
*gatione Civilem præexistentē respiciat, tunc ejusmodi pactum de*  
non

non petendo per pactum subsequens de petendo non ipsò jure  
sed per exceptionem tollitur: Rationem præbet Paulus in l. 27. §.  
2. ff. de Pact. quia in pacto factum in stipulatione jus versatur.  
Hoc est, pactum illud prius de non petendo non nisi tuitione  
Prætoris ad hoc elidendum, quod in obligatione mixtâ è civili  
jure reperitur, est efficax. Id circò eâtenus ad enervandam ex-  
ceptionem illius pacti semel jure Prætorio firmam, eâdem au-  
thoritate Prætoris opus est, quæ pactum illud posterius tueatur,  
atque vinculum civile in priori obligatione, quæ mixta esse desi-  
erat, reparat. \*

\* Ita rectius fortè mentem Pauli affecti videbimur: quàm si (1.)  
dicamus pactum impedire solùm *exactionem*, ut in mutuo v. c.  
& hanc *impeditionem* dici factum: (quid enim fieret de pacto  
posteriori illo, ut petatur: nam & in hoc factum non minùs, ut in  
quolibet pacto, versatur; de quò tamè dici non potest, quòd *exacti-*  
*onem* impediât. Rectius etiam, quàm si rem (2.) ita exponamus:  
esse facti, quoniam *allegandum* sit: cum & *acceptilatio*, item *com-*  
*pensatio* allegari debeant; quæ tamen obligationem ipsò jure tol-  
lunt. Aut si (3.) hoc ipsum solùm *ad iudicium* restringamus, qua-  
tenus pactum non tantùm coram Prætorè, sed coram iudice pe-  
daneo opponendum fuerit. Nam vel maximè *Prætor* pacta tue-  
batur, neque ambigendum est, prout *compensatio*, si *in facto*  
*dubia* fuisset, coram iudice pedaneo non minùs deducenda fuit,  
ita vicissim super pacto, si de eo Prætori statim confessione Partis  
vel aliter constitisset, coram iudice pedaneo ulterius disceptandum  
non fuisse. Videlicet omni allegationi commune hoc fuerat, sive  
actionem ipso jure sive per exceptionem tolleret, ut coram Iudice  
pedaneo, siquidem in facto dubia esset, comprobari & deduci de-  
beret: nisi quòd *Prætor* quamlibet exceptionem ipse tunc quidem  
soleret discutere, si causa ad cognitionem *extraordinariam* spe-  
ctaret. Neque (4.) ea ratio, quam, Paulò penitus neglectò, alii ad-  
ducunt, recipi potest, idè sc. pactum illud prius de non petendo  
per posterius de petendo in d. l. 27. §. 2. non ipsò jure tolli, quia  
prior obligatio *creditorem* solùm strinxerit, nec per eam *debitor*  
fuerit obligatus: indeque dicunt, creditor pactus ut peteret nunc  
demum debitorem obligatum habet, ut teneatur exceptionem è  
pacto priori quæsitam omittere & solvere: nec potest posterior  
obligatio priorem tollere, nisi unus idemque qui prius obliga-  
batur, nunc liberetur, aut viceversa. At verò quemadmo-  
dum illi, quòd *pactum promissorium obligationem* tunc ipsò jure  
tollat, malè docent, quando utrumque pactum in eandem perso-  
nam cadit: neque enim eò modo pactum promissorium obliga-

tionem priorē tollere, sed potius quā promissorium est, firmare eam aut saltem iterare potest: aut si pactum illud, ne petatur, respiciant, ne quidem obligationem illud vel promissionem, liberationi oppositam, continet, sed potius sublationem obligationis: siquidem quālibet obligatione ad solvendum quid obstringimur. Ita si tunc pactum ne petatur, pacto insequente, ut petatur, per exceptionem tollitur, quoties prius illud in debitorem cadit; hocque ad creditorem restringitur: (Quod quidem juxta illam sententiam semper fieri necesse est:) nunquam eveniet, ut posterius illud pactum prius ipsō jure perimat: quod tamen tunc fieri extrā dubium est, quando de ejusmodi pacto priori ut petatur, agitur, quod aliquam obligationem civilem antecedentem non habet.

APHOR. XVI.

Sed *liberatorium pactum* tunc quidem solum exceptionem parit, quando actionem respicit, quæ ex obligatione mixtā proficiscitur; præterquam si actio illa *ex contractu consensuali* procedat. *l. 7. §. 6. l. 27. §. 2. l. 58. pr. b. l. 72. inf. pr. d. contrab. emt. l. 3. 4. §. 1. d. resc. vend. item ex pacto hypotheca:* (Non *O. l. 17. §. 2. b. v. Bachov. d. Pign. c. VI. p. 388.*) ut cum tota negotiorum illorum *substantia* in consensu nudō subsistat, hōc sublatō nil amplius in quo actio fundetur, super-esse censeatur. Tum & pacta quædam *legitima liberatoria* dantur, respectu actionum quarundam, quas ipsō jure perimunt. *l. 27. §. 2. b. l. 17. §. 1. b. l. 7. §. 14. ff. cod. Non Obst. l. 5. l. 6. §. 3. ff. d. huius qui not. inf.*

APHOR. XVII.

*Ex pactis Obligatoris*, modō *deliberata* sint, *jure Naturali seu Gentium* actio nascitur. Sed cum multas inde lites vererentur *Legislatores Romani*, si disceptari potuisset, num pactum aliquod deliberatum fuisset nec ne. \* Ideō ex cæteris quidem negotiis consensualibus, quæ quōd inter alia negotia omnium frequentissimē susciperentur, *certam formam* sortita fuerant, sive ex contractibus solō *consensu* constantibus, \*\* actionem competere voluerunt: ex pactis verō non æquē; nisi *causam* sortita essent. i. e. datio vel factum intervenisset, quā ratione in *contractum innominatum* transibant: atque si quid *verbis* contrahi vellet, ut stipulatione seu verbis conceptis id perficeretur; secūs nulla inde daretur actio, quantumvis *promissio deliberata* fuisset. Neque  
\*\*\* ta-

tamen simpliciter exteriori forma conceptionis verborum à stipulatione pactum distinguebatur, nisi etiam quoad cetera stipulandi animò rogationem & sponsonem initam esse appareret; l. 7. §. 12. ff. b. saltem quòd etiam aliis modis, quàm per interrogationem & responsonem, iniri posset pactum; non posset aliter perfici stipulatio.

\* quam solam fuisse rationem, cur ex pacto Jur. Civ. non detur actio; Martini quoque agnoscit c. III. de Jure Censuum. n. 112. perinde ut ob læsionem infra dimidium justii pretii Lex civilis actionem dari noluit. Etenim si animus indeliberatus ad actionem deægandam quid faceret, ex pacto deliberato Jur. Civ. actionem competere oporteret: & imò si vel maximè jure & de jure animus indeliberatus in pactis præsumeretur, saltem paciscentis confessio efficeret, ut actio danda foret: quorum neutrum tamen asseri potest. Et cur si animum deliberatum non habet ullum pactum, ex quolibet, (non resistente etiam Civili Jure,) nascitur obligatio naturalis, & vi hujus inde remissiores effectus competunt? Utique in pactis etiam liberatoriis, tum in favorem liberationis, tum etiam quia nemo sine deliberatione debitum remisisse creditur, deliberatum animum subsuisse præsumimus, ut tamen & sic, dum per exceptionem in judiciis obligationi, etiam Civili vinculo nitenti, opponuntur, Prætorum suppeticas ferre oporteat.

\*\* quòd enim Coll. Argentor. th. 28. d. Pact. opinatur, aliter quàm formam suam à contractibus pacta, & quidem per hoc distingui, quòd de futuro pacta ineantur, illud falsum est. Nam & stipulatio de futuro concepta est contractus; nec contractus quòd de pretio pro re vendita convenit, à pacto de eodem concepto differt, ne quidem quoad effectum periculi, gabellam, & sim. saltem, quòd quia pactum considerari non possit, sed hoc ipso, quòd consensum specificum in pretium pro re habet, contractum potius nominatum conficiat. Hinc qui pacto quidem se donaturum esse promittit, non tenetur, cum tamen qui pacto donat, (quia hætenus etiam pactum donationis, seu minus vagum, Lege efficaciam actionis accepit,) teneatur: & qui venditurum se pacto promissit, non ita, ut qui vendit, obligetur. Anton. Fab. Dec. 44. err. 4. n. 10. Estque aliud omninò pactum de vendendo, aliud venditio quælibet, etiam illa quæ sub conditione suspensiva inita est.

\*\*\* Ita rectè Covarruvias ad C. quamvis 2. Parte. §. 4. n. 13. Et meritò Mastercius, dum ex pacto quolibet Civili jure actionem competere docuit, à communi Schola reprobatus est. Quòd verò ex adjectis pactis, quando contractibus insunt, actio detur, itemque ex Pactis legitimis, ejus ratio facile deprehenditur.

APHOR.

APHOR. XVIII.

De *Jure Canonico* si quæras, cum ejus à Civ. Jure dissensus non nisi urgentibus argumentis statuendus sit, atque ratio Juris Civ. æquitati pariter ac utilitati publicæ conveniens, nec adeò, quod aliqui opinantur, conscientiæ adversa sit: hinc *actionem* eò jure non competere verius est: tantùm quòd *religionem* Canones ingerant, si pactio fortè *deliberata* fuerit. (Non *O. c. 3. X. d. Pactis*) Estque penitùs alienum *cap. 1. X. eòd. tit.* si ad *Autographam* expendatur: siquidem de transactione dato aliquò vel retentò agit, item de conventionem in Pittacia seu scripturam redactâ. Ut Brandmyllerus in *Manud. ad Jus Can. Theorem. Pactum ita se habet.* frustra doceat, æquitatem Juris Canon. non sufferre, ut pactum deliberatum stipulationi quoad *effectum* non æquiparetur: Num enim alter non sibi melius per stipulationem cavere poterat? & nonne penes LL. Civ. positum est? ut certos modos semet efficaciter obligandi constituat.

APHOR. XIX.

Sed *Moribus* tamen *nostris* actionem ex pacto *dari* communiter placuit: \* Quod verum putem hætenus, ut *quodlibet* pactum nunc quidem *pro deliberato* habeatur, idcirco non quâ pactum, sed quâ *serium* & *deliberatum* est, actionem producat. Ex quo sequitur, eum qui se inconfultò aut temerè nec firmò animi propositò quid promississe probare vult, admittendum esse, ut jure Pactorum pristinò fruatur. Est enim hodiè adhuc dum inter pacta etiam illa, quæ effectum actionis Jure Civ. acceperunt (Gædd. *c. 1. d. contrab. & comm. stipul. n. 75.*) & stipulationes ratione formæ differentia, juxta eos quos Franzkius citat. *Exerc. X. qu. 1.* Sed quoad *effectum* aliter habet, non quidem quâ pactum *per se tale* est, quàm quâ *deliberatum* esse eò usque præsumitur, donec liquidò probetur contrarium. *conf. Christin. II. Dec. 91.* Unde *pactum respectivum*, quo quid nempe cum respectu promittitur, quod alter vicissim quid præstiturum se promiserit, ne nunc quidem obligationem efficacem producit, priusquam datum ab altero aut factum quid fuerit, atque adeò *causam* sortiatur obligatio: quâ tamen ratione pactum ejusmodi in

*contractum innominatum* hodiè etiã invalescit. Quòd autem aliqui tradunt, quando *nudò consensu* hodiè quid promittitur, præsumi *stipulationem* potiùs quàm pactum intercessisse, illud tunc solùm approbandum est, quando nihil apparet, quod natura stipulationis non admittat, ut si inter *absentes* negotium perfectum esse constet. \*\*Cæterum *stipulationes* semper obligant, & quã tales sunt; pacta verò non etiam quã talia sunt, sed quã nunc quidem omnia, licet citrà formam stipulationi similem concepta fuerint, pro deliberatis habentur. Nec tamen *pacta adjecta*, licet hodiè ad actionem proficiant, *negotiis* etiam *stricti juris* inesse dici possunt. Videlicet aliud est actionem ex se & suã virtute parere; (quale quid rectiùs pactis taliter adjectis tribuitur,) aliud actionem quæ ex negotio principali profluit, informare (quod est *inesse contractui*,) ut pactum quasi in partem ejus abeat.

\* eamque *notoriam esse praxin* judiciorum testatur Mevius *V. Decis. CCCCVIII. n. 4.*

\*\* Quin imò Menochius *Lib. III. præsumpt. 41.* Si tantum simpliciter *conventionem* intercessisse dicatur, præsumendum potiùs esse vult, quòd *pactum*, quam quòd stipulatio intercesserit. Quod tamen non probaverim, siquidem partes *firmiorem* obligandi modum elegisse censentur, nec firmus adeò est, qui pactis conficitur, cum etiam hodiè *exceptionem temeritatis & incogitantia* admittant. Non obstante, si stipulationem *facti* esse dicas, qualia quæ sunt, non præsumuntur. Nam & pactum facti est. Et tunc solùm id quod facti est non præsumitur, quando penitus num quid ejus generis contigerit, incertum est; Quòd si enim de conventionem constat, tum verò in dubio, quoad *speciem negotii*, alterum horum, ut vel pactum vel stipulatio intervenerit, necessariò præsumere oportet.

---

### EMEND.

Aph. I. lin. 10. lege *l. 6. ff. d. Pact. l. 30. ff. d. Usur.* Aph. 3. lin. 8. lege *Exea.* Aph. 7. lin. 13. lege *l. 156.* Aph. 8. lin. 10. pro *quatuor* lege *quinque.* & lin. 13. post *l. 8. in fin. b.* adde: ut dubitans neutri parti accedat. Aph. 19. *lin. 11. lege.* Sed in quovis pacto alio quoad effectum.

E I N I S,

C



Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

F I N I S



94 A 7371

ULB Halle 3  
001 700 707

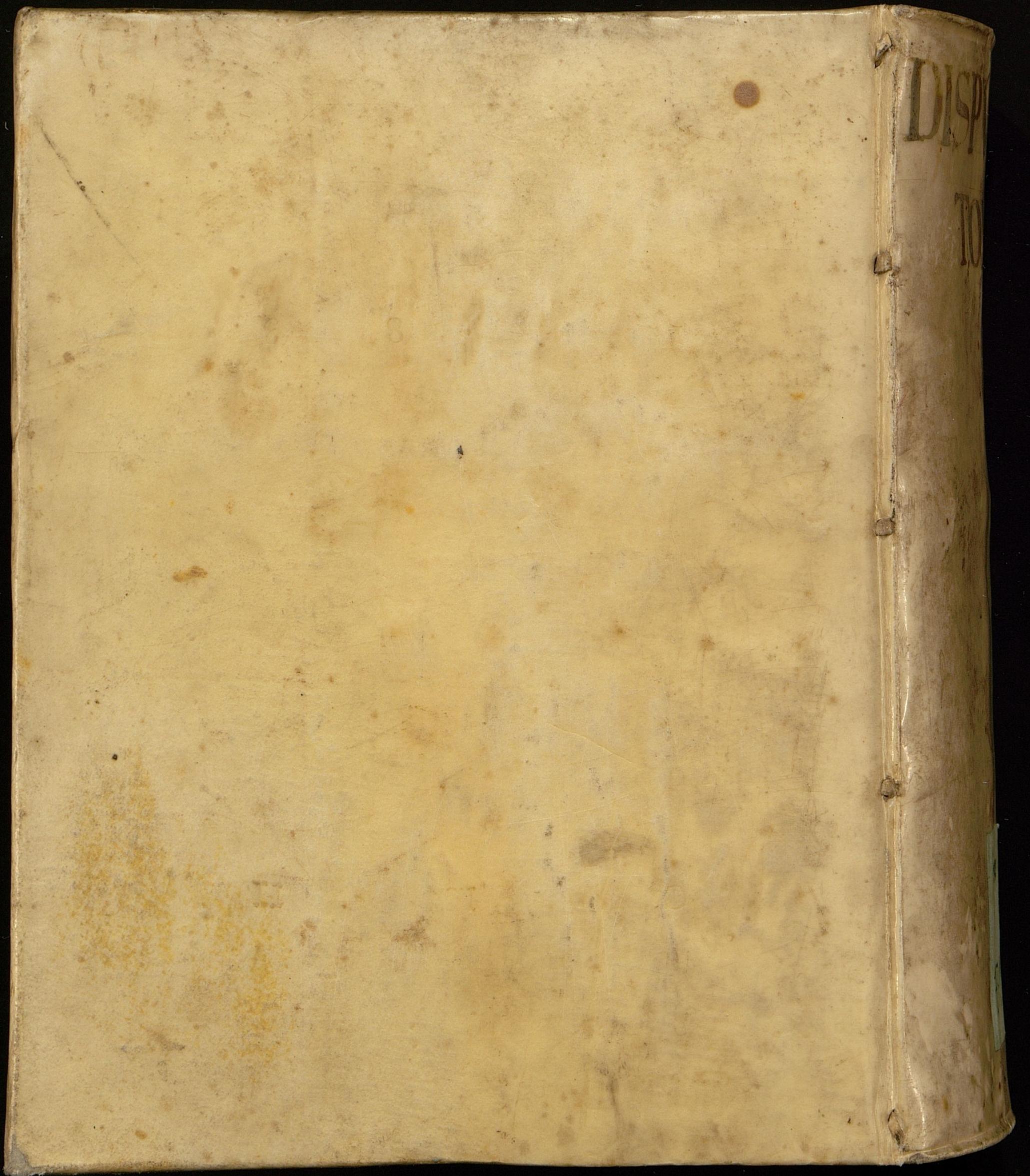


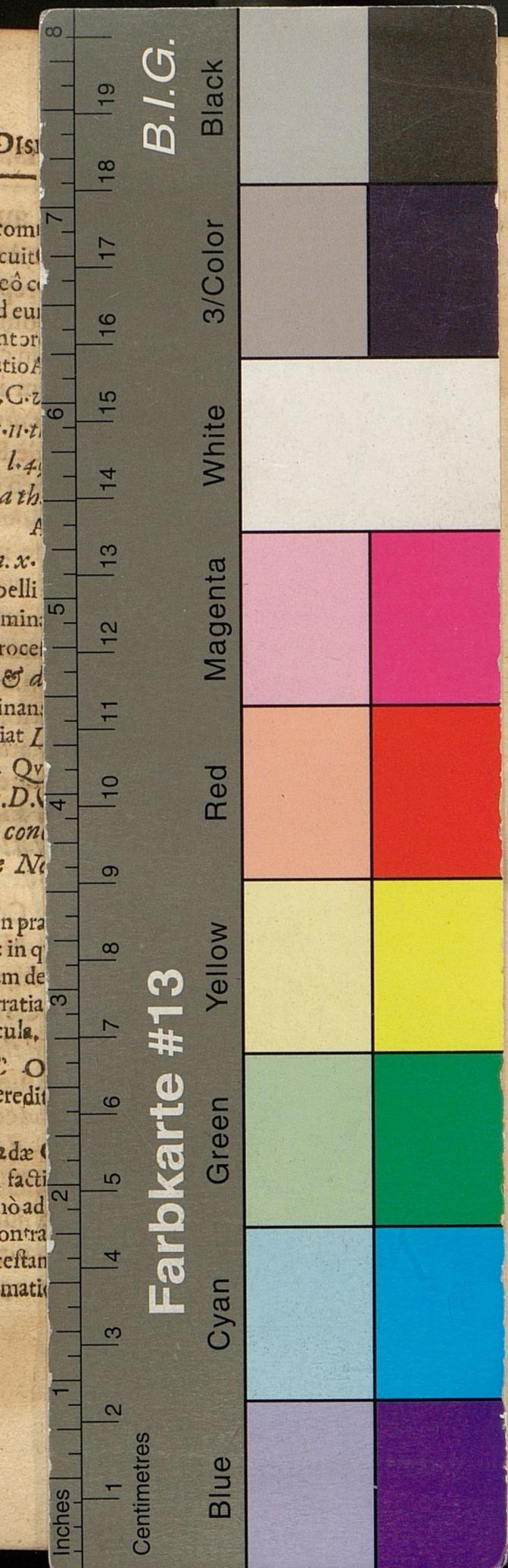
56

94 A 7371

Vb 17







22  
XXII

Q. D. B. V.  
DISSERTATIO JURIDICA  
DE

# PACTIS,

QUAM  
PRÆSIDE  
VIRO

*Magnifico atque Excellentissimo,*

DN. NICOLAO CHRISTO-  
PHOROLYNCKERO,

Jcto & Antecessore Celeberrimo, Sereniss.  
Ducum Saxon. Consiliario Splendidissimo, Facul-  
tatis Juridicae Seniore, Curiae item Provincialis ac

*Scabinatus Assessore gravissimo,*

*Dn. Patrono Praeceptore ac Promotore suo, nullo non ob-  
servantiae & obsequii cultu aeternum devenerando,*

*publica  
Eruditorum disquisitioni  
exponit*

JOHANNES HENRICUS Berger /  
Gerâ - Variscus.

IN AUDITORIO JCTORUM  
die XXVI. Julii. M DC LXXIX.

JENÆ  
Typis JOHANNIS NISII.

